

The ADB logo consists of the letters 'ADB' in a white serif font, centered within a dark blue square. This square is itself centered within a larger white square.

ADB

**STRENGTHENING CAPACITY FOR ENVIRONMENTAL LAW IN
THE ASIA-PACIFIC : DEVELOPING ENVIRONMENTAL LAW CHAMPIONS**
Chiang Mai, 19-23 June, 2017

Case Study: Rajatewa Landfill

Nuthamon Kongcharoen นัทมน คงเจริญ
Faculty of Law, Chiang Mai University

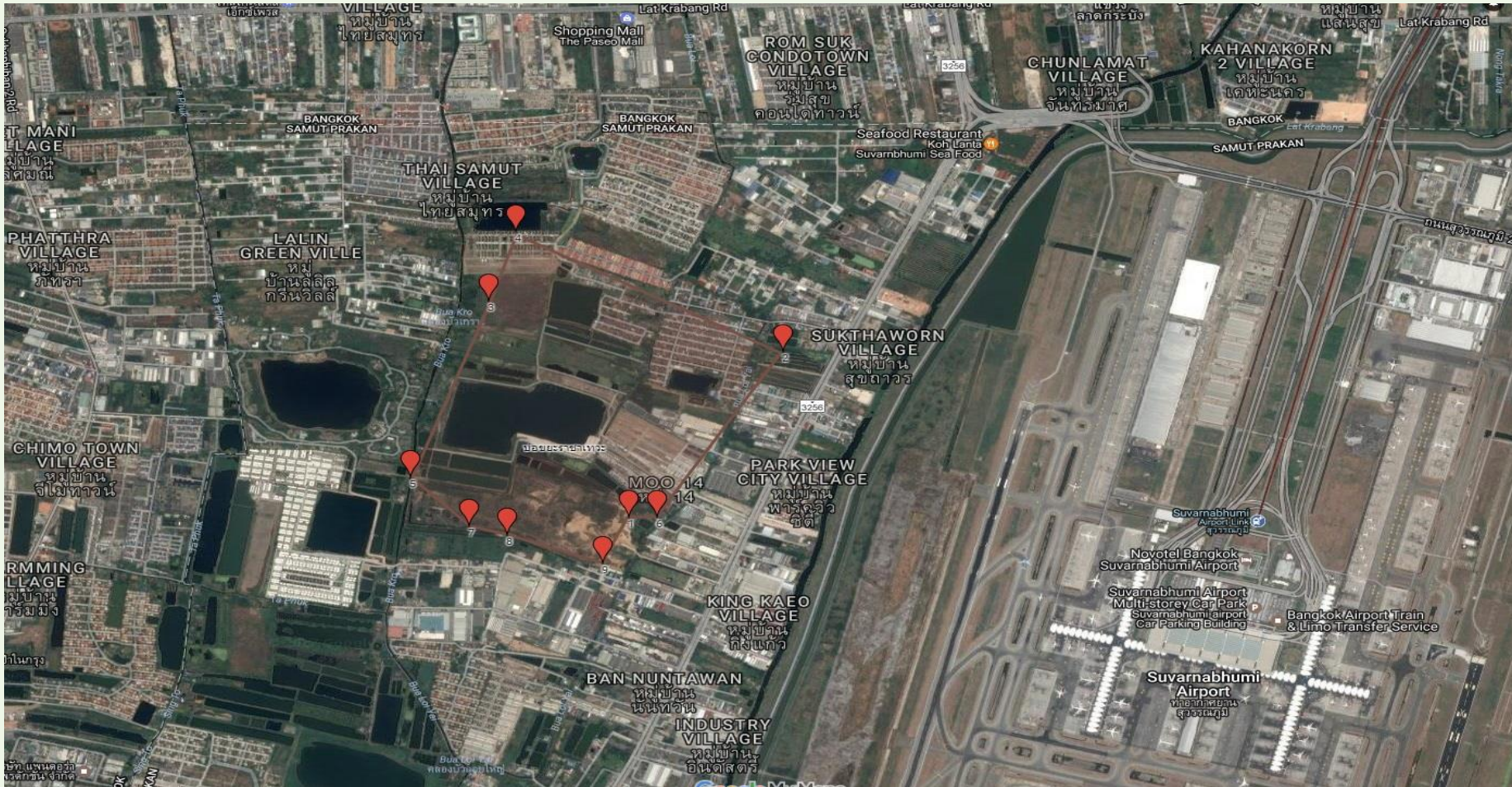
กรณีศึกษา: บ่อขยะราชาเทวะ

• เป้าหมายของการศึกษา:

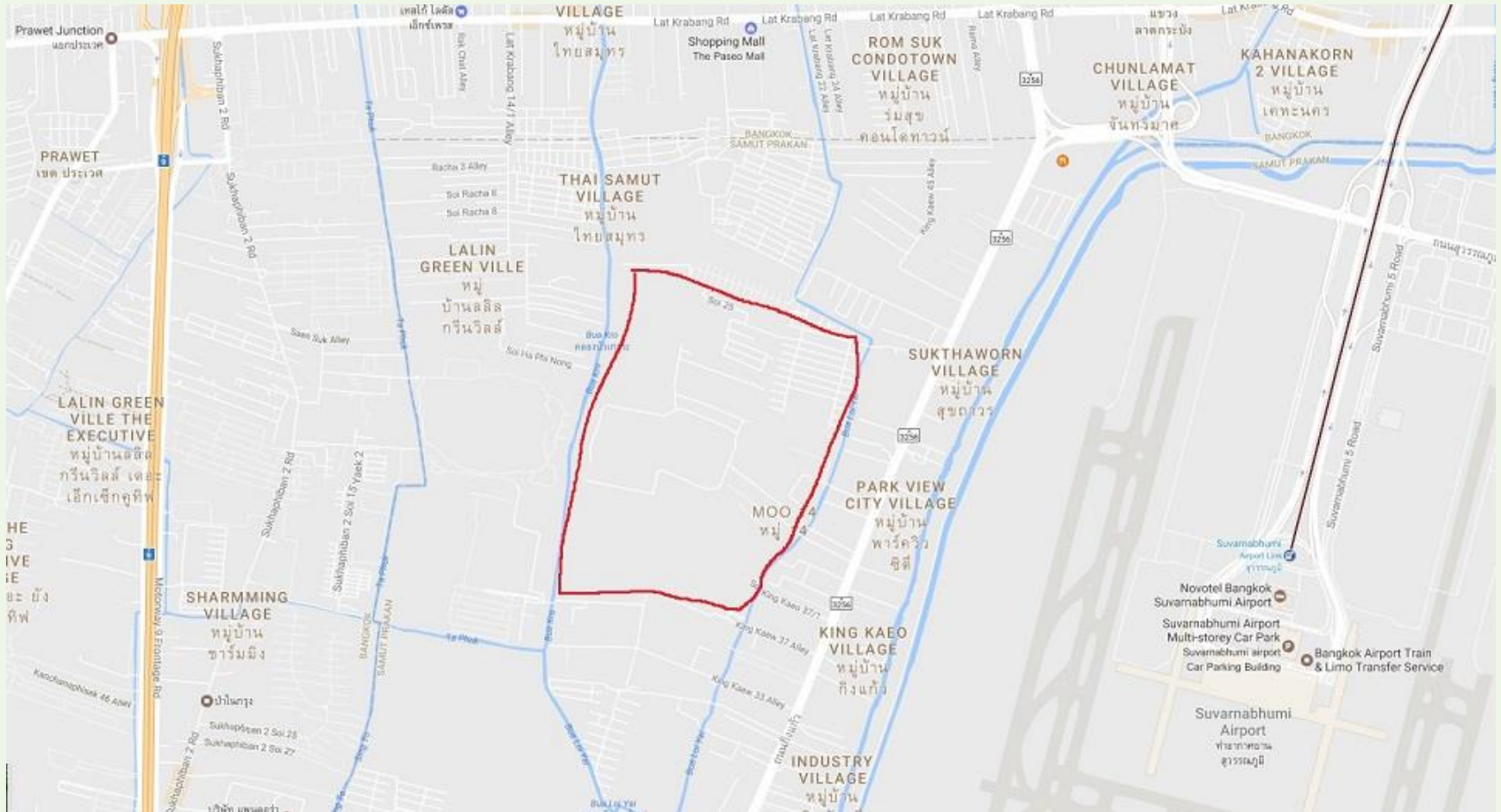
- การวางแผน การกำหนดผังเมือง
- มาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อม และหลักการเรื่อง เด็ดร้อนรำคาญ
- การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการพื้นที่
- สิทธิของปัจเจกบุคคลและสิทธิของชุมชน
- ธรรมชาติบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อม และปัญหาอุปสรรค
- การดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

อ้างอิง: คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ 296/2546
และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.79/2547

บ่อขยะราชาเทวะ

บ่อขยะราชาเทวะ

บ่อขยะราชาเทวะ

ความเป็นมา – ข้อเท็จจริง

- ในเขตที่อยู่อาศัยในต.ราชาเทวะ มีที่ดินของเอกชน พื้นที่กว่า 200 ไร่ ที่ทำสัญญาว่าจ้างจากกรุงเทพมหานคร เพื่อนำขยะจากโรงกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ไปจัดการฝังกลบ
- ตามข้อตกลงในสัญญา 780 ล้านบาท ช่วงเวลาในการทำสัญญาจาก กค. 2543 ถึง กค. 2547 โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องมีการฝังกลบทุกวัน เพื่อไม่ให้มีขยะตกค้าง และต้องใช้จุลินทรีย์ฉีดพ่น เพื่อขจัดกลิ่น และต้องควบคุมการบำบัดน้ำเสีย
- มีกลิ่น และแมลงวันรบกวนผู้อาศัยใกล้เคียงกว่า 2,000 คน จนมีการออกมาประท้วงบ่อฝังกลบขยะนี้
- 26 มิย. 2544 แกนนำกลุ่มผู้คัดค้าน ถูกลอบสังหาร และมีการคุกคามชาวบ้านอยู่เป็นระยะ
- ชาวบ้านยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ประเด็นข้อขัดแย้ง

- การไม่ทำตามข้อตกลงในสัญญาของบริษัทเอกชน แต่ไม่มีการดำเนินการใดๆ จากหน่วยงานที่ต้องเข้ามาดูแลตรวจสอบ
- มีการร้องเรียนหลายครั้ง ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้รับการตอบสนอง
- การตั้งบ่อขยะที่ขัดต่อผังเมือง ทั้งที่เป็นเขตสีส้ม (ชุมชนหนาแน่น) – ขัดต่อกฎหมายผังเมือง แต่มีการแก้ไขผังเมือง โดยกฎกระทรวงเปลี่ยนสีผังเมืองให้สร้างบ่อกำจัดขยะได้ ในช่วง สค. 2543 (หนึ่งเดือน ภายหลังจากมีการเซ็นสัญญา!)
- มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ของวุฒิสภา
- การจัดการขยะเมื่ออยู่ในอำนาจของท้องถิ่น ไม่ได้จัดทำรายงานผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

ความเคลื่อนไหวต่อมา – ข้อเท็จจริง

- การเสนอข่าวต่อสื่อมวลชน
- นายกรัฐมนตรีเดินทางลงพื้นที่ 10 สค. 2545 และยอมรับว่ามีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจริง
- ศาลปกครองลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามที่ชาวบ้านฟ้องคดี และมีคำสั่งถึงประธานอบต.ราชาเทวะ เมื่อ 25 กย. 2545 ให้ออกคำสั่งห้ามบริษัทดำเนินการต่อไป แต่บริษัทยังคงดำเนินการต่อไป
- ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาคดีลอบสังหารแกนนำผู้ประท้วงเมื่อ 15 พย. 2545 ต่อมาศาลตัดสินประหารชีวิตผู้จ้างวานฆ่า (สมาชิก อบต.ราชาเทวะ)
- ศาลปกครองชั้นต้น มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของอบต.ราชาเทวะที่อนุญาตให้บริษัทนำขยะไปทิ้ง มีผลวันที่ 16 มีค. 2546

ความเคลื่อนไหวต่อมา – ข้อเท็จจริง

- หลังศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่ง เมื่อ 16 มีค. 2546
- ประธานอบต.ราชาเทวะ ลงนามในหนังสืออนุญาตให้บริษัท หลังจากนั้น มีผลให้บริษัทดำเนินการต่อไปอีก 1 ปี
- โดยอ้างว่าได้เพิกถอนใบอนุญาต (เก่า) ไปแล้ว และบริษัทได้เสนอเงื่อนไขตาม ที่กรมควบคุมมลพิษกำหนดให้ดำเนินการ จึงคาดว่าจะไม่ก่อผลกระทบ จึงออกใบอนุญาตให้
- ชาวบ้านฟ้องศาลปกครองสูงสุด จนกระทั่งมีคำพิพากษาในวันที่ 16 พย. 2547 ให้เพิกถอนใบอนุญาตของบริษัท
- คำพิพากษาแทบไม่มีผล เนื่องจากสัญญาของบริษัทสิ้นสุดลงวันที่ 30 พย. 2547

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- **พรบ. การสาธารณสุข 2535**
 - **ข้อบังคับอบต.ราชาเทวะ เรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย 2535**
- **พรบ.การผังเมือง 2518**
 - **กฎกระทรวง ฉ. 173 (2537) และ ฉ.453, 463 (2543) ออกตามความในพรบ.การผังเมือง (ผังเมืองรวมสมุทรปราการ)**
- **พรบ.อบต. 2537 ม. 90**

หลักเกณฑ์ที่ได้จากคดีบ่อขยะราชาเทวะ

- ศาลปกครองสูงสุดได้วางบรรทัดฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจจัดขยะมูลฝอย ให้เป็นไปตามมาตรฐานของกรมควบคุมมลพิษ โดยเคร่งครัด
- หากเจ้าหน้าที่ใดฝ่าฝืน ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขโดยเคร่งครัด

ช่องว่างทางกฎหมาย-การใช้กฎหมาย จากกรณีบ่อขยะราชาเทวะ

- การไม่มีรายงานผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม
- การบังคับใช้คำพิพากษาของศาลปกครอง
- การดำเนินการตามกรอบมาตรฐาน แต่ยังคงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน
- บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับอิทธิพลคุกคามต่อสิทธิของประชาชน
- การลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในการก่อความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม
- ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม

คำถาม

- ในกรณีบ่อขยะราชาเทวะ ได้ให้บทเรียนอย่างไร?
- อะไรคือข้อถกเถียง และประเด็นที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อรักษาสิทธิทางสิ่งแวดล้อม?
- อะไรคือจุดอ่อนของการปฏิบัติการขององค์กรของรัฐ?
- หากจะแก้ไขช่องว่างทางกฎหมายนี้ จะต้องทำอย่างไร?

อนาคต?

คำสั่งคสช.ฉบับที่ 4/2559
ยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวง/ผังเมืองรวม

กิจการโรงงาน

- ▶ โรงไฟฟ้าขยะ
- ▶ โรงผลิตก๊าซ ส่ง หรือจำหน่ายก๊าซ
- ▶ โรงบำบัดน้ำเสีย /เตาเผาขยะ
- ▶ โรงงานคัดแยก และฝังกลบ
- ▶ โรงงานเพื่อการรีไซเคิล

ที่มา: Facebook Pittichat Jindawong
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10209016669200395>